

Automatizovaná peritoneální dialýza aneb dialýza během spánku

Peritoneální dialýza je jedním z typů dialyzační léčby. Označujeme ji také názvy břišní či domácí dialýza. Má dvě varianty, které se skrývají pod zkratkami CAPD a APD. Co vlastně znamenají?

CAPD je kontinuální ambulantní peritoneální dialýza, při níž pacient využívá k dialyzační léčbě pouze systém vaků, jeden s dialyzačním roztokem a druhý na vypouštění odpadního dialyzátu. Zkratku APD používáme pro automatizovanou peritoneální dialýzu - v tomto případě má léčený pacient doma k dispozici speciální přístroj, který dialýzu zajišťuje. Protože je toto vydání časopisu Florence věnováno přístrojové technice ve zdravotnictví, zaměříme se na APD, při níž je dialyzační roztok v břišní dutině pacienta vyměňován pomocí přístroje zvaného cycler. Už v roce 1993 měli čeští pacienti možnost cycleru HomeChoice využívat.

Cycler, kterému se česky říká cyklovač, je malý přístroj, který lze snadno přenášet. Pacienti ho mívají umístěný v ložnici, protože automatizovaná peritoneální dialýza (APD) probíhá během jejich spánku. Obvyklá doba dialýzy je mezi osmi až deseti hodinami, její délka se odvíjí od hmotnosti pacienta a propustnosti peritoneální membrány. Za tuto dobu proběhne několik dialyzačních výměn podle rozpisu dialýzy naprogramovaného na kartě přístroje.

Nastavení délky dialýzy a výběr vhodných dialyzačních roztoků pro konkrétního pacienta provádí lékař. Před zahájením dialyzační léčby pomocí cycleru jsou pacienti nejméně jeden měsíc léčeni CAPD, teprve po vyšetření a provedení PET testu mohou být převedeni na APD

Cycler obsahuje paměťovou kartu, na které je léčba naprogramována. Proto přístroj sám hlídá časování výměn, délku prodlev, vypouští použitý dialyzační roztok a napouští peritoneální dutinu roztokem novým. Ovládání cycleru je velmi snadné. V přístroji je samozřejmě vestavěno bezpečnostní zařízení. Zpravidla jednou měsíčně je zabezpečen závoz vaků s roztokem a příslušenství k pacientům domů. Pokud nemá pacient žádné komplikace, probíhají kontroly u lékaře jen jednou za měsíc či dva, kdy dochází na laboratorní testy a na kontrolu k nefrologovi.

Protože u APD je velká spotřeba dialyzačních roztoků, je třeba počítat s prostorem na jejich skladování, o dopravu vaků se stará distribuční firma. Pokud si pacient neví rady při ovládání cycleru, má k dispozici obsáhlý manuál a také nonstop help linku 800 737 872. Hovory na toto telefonní číslo jsou zcela bezplatné. Tým zdravotníků je zde k zastížení 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Jednou za dva roky probíhá u přístroje takzvaná bezpečnostně-technická kontrola. V případě, že se na displeji přístroje objeví hláška ukazující na systémovou chybu, stačí zavolat na zmíněnou help linku a již druhý den dostane pacient cycler nový.

K cycleru patří set (ávěťový nebo čvřťový, záleží na počtu vaků) odpadní vak, roztoky dle ordinace a příslušenství jako mušličky, čepičky, dezinfekce, Ustenky, plátýnka a svorky. Cycler je možné po

užívat všude, kde je zdroj elektřiny. Pacienti, kteří cestují na dovolenou nebo pobývají na chalupě, si tak přístroj mohou jednoduše vzít s sebou a dialyzační roztoky si nechají dovézt od distribuční firmy, stejně jako sety a odpadní vaky. Pro převážení cycleru se používá speciální kufr na kolečkách, jeho přeprava je tak opravdu velmi snadná a není problém vložit jej do zavazadlového prostoru automobilu. Kufr je z odolného plastu, takže ani cestování letadlem není problém.

V praxi vypadá používání cycleru následovně: než jde pacient spát, připojí se k APD přístroji a během spánku dochází k několika dialyzačním výměnám. Ráno se pacient od přístroje odpojí a všechen roztok z poslední výměny si z břicha vypustí. Jen někteří pacienti potřebují jednu doplňující ruční výměnu pomocí CAPD během dne. To znamená, že většina nemocných má od dialýzy přes den úplně „volno“ - mohou pracovat, udržovat sociální kontakty jako před léčbou, děti nemají omezenou docházku do školy, lze i sportovat bez nutnosti provádění výměn dialyzačního roztoku. Většina lidí na peritoneální dialýze proto oceňuje flexibilitu a nezávislost, kterou jim peritoneální dialýza nabízí.

Před zahájením léčby peritoneální dialýzou potřebují pacienti vytvořit přístup do peritoneální dutiny - PD katétr. Během malé operace provedené v celkové nebo lokální anestezii chirurg zavede pacientovi katétr do břišní dutiny. Katétr a místo jeho vyústění vyžadují každodenní péči.

Nezbytným krokem před zahájením peritoneální dialýzy je školení pacientů. To probíhá v dialyzačním centru s PD sestrami, které se nejprve ujistí, že se pacienti mohou léčit doma sami. Délka školení je různá, většinou trvá přibližně týden, ale je vždy závislá na potřebách daného pacienta. Pokud by pacienti potřebovali pomoc při provádění dialyzační léčby, mohou jim pomoci sestry z agentury domácí péče.

○

